

'Het is mijn droom om meester- molenaar te worden'

Een interview met Twan de Vries (12) uit Midwolda

Tekst: Folkert van der Glas

Beeld: Jelte Oosterhuis

Nee, het valt niet mee om jongeren warm te krijgen voor het eeuwenoude ambacht van molenaar. Hoe anders is dat bij Twan de Vries uit Midwolda. Hij was nog geen tien toen hij door het molenvirus werd gegrepen. De honger lijkt nog lang niet gestild.

Een paar seconden nadat ik bij het huis in Midwolda aanbel gaat de deur open. Met glinsterende ogen en een verwachtingsvolle blik laat Twan mij binnen. Hij is twaalf jaar, blond en draagt een rode polo. Op de linkerborst van het shirt prijken de woorden Groninger Molenhuis.

Op de keukentafel heeft Twan vooraf een miniatuurmolen molen geplaatst. Modelbouw, zelf in elkaar gezet. Wat is het voor molen? vraag ik. 'Ik kan het heel precies omschrijven, maar ik zal het een beetje simpel houden', lacht hij. 'Het is een molen met het oudste gevlucht dat er bestaat. Als ik bij de theorieles was zou ik zeggen: het is een zeskante stellingmolen met staande schoren en een kruirad.'

Lijvige mappen

Enthousiast en in opvallend heldere bewoordingen vertelt Twan over de geschiedenis, de techniek en de functies van molens. Zijn kennis van zaken is bijna verbluffend. Alsof hij de hele dag met z'n neus in de boeken zit. Nou, heel veel schijnt het niet te schelen. Want ineens tovert hij vier lijvige mappen tevoorschijn. 'Hier staat bijna alle informatie over molens in die je maar kunt bedenken', licht hij toe. 'Ik neem ook ieder jaar een map mee op vakantie. Mijn favoriete molentype?

De koren- en pelmolen. Die kan veel kracht hebben en snel draaien. De meeste zijn nog te vinden in de provincie Groningen.'

Groninger Molenweekend

De liefde zit diep, zo blijkt, en begon nadat zijn ouders Koos en Linda de Vries in 2021 besloten om tijdens het Groninger Molenweekend een paar molens in de buurt te bezoeken. En ja, met molenstad Winschoten in de directe nabijheid kun je het natuurlijk slechter treffen. Toch was Twan niet echt voor het uitje te porren. Hij had eigenlijk niet zo veel met molens. Toen wist hij nog niet dat die dag zoveel indruk zou maken dat hij zich nu, zo'n tweeënhalp later, nagenoeg elk moment nog kan herinneren. Een dag vooral waarop de basis werd gelegd voor zijn huidige passie en wellicht zelfs voor zijn toekomstige beroep. 'Het is mijn droom om meester-molenaar te worden', zegt Twan ge-decideerd. 'Het hoogst haalbare in het vak.'

Zelfzwichting

De eerste molen waarmee Twan destijds echt kennismaakte was de in 1854 gebouwde koren- en pelmolen Berg, de meest westelijke van de drie molens in Winschoten. 'Daar kregen we ook uitleg over het speciale gevlucht van de molen', blikt hij terug. 'Een gevlucht met kantelbare kleppen. Als je een gewichtje aan een ketting hangt kan de molen zijn eigen snelheid regelen. Dat noemen ze zelfzwichting.' Zijn interesse was meteen gewekt. En dus vervolgde het gezin De Vries hun weg naar Dijkstra aan de Nassaustraat, eveneens een koren- en pelmolen, waar ze konden zien hoe gerst tot gort gepeld werd. Om daarna bij Edens, de oudste nog bestaande molen in de provincie Groningen, gort te proeven.'

En nu? vroegen zijn ouders. Naar huis of ook nog even kijken bij Udema's molen in Ganzedijk? Bij Twan geen spoor van twijfel. Natuurlijk wilde hij naar de koren- en pelmolen in het ten noordoosten van Finsterwolde gelegen gehucht. 'Daar heb ik écht een klap van de wiek gekregen', grijnst hij. 'De molenaar nam me mee naar buiten op de

stelling en zei dat ik wel even mocht meehelpen met remmen, vangen heet dat op de molen. Dat was fantastisch. Vanaf dat moment wist ik dat ik molenaar wilde worden.'

Zwaar werk

Enmaal thuis in Midwolda besloot hij eigenhandig van resthout een klein molentje te bouwen. Tijdens het Groninger Molenweekend had Twan zijn ogen tenslotte goed de kost gegeven. En als hij iets niet wist was er altijd nog het internet. Ook keerde hij voor inspiratie en beeldvorming herhaaldelijk terug naar Ganzedijk. 'Ik mocht daar bij van alles meehelpen' vertelt hij. 'Zoals kruien, het op de wind zetten van de molen. Zwaar werk, want de kap, inclusief de wieken, weegt daar dertien ton.'

De fascinatie voor molens is in de loop der tijd alleen maar groter geworden. Twan blijft zich er onverminderd in verdiepen en verrast molenaars regelmatig met een bezoek. 'Meestal in de omgeving, maar ik ga ook weleens naar Niemans Meuln in Veelerveen. Als ik goed heb opgelet heeft die molen vroeger hier ergens in de buurt gestaan.' Inderdaad, Niemans Meuln stond aanvankelijk als poldermolen aan het Koediep in Midwolda en werd in 1916 in Veelerveen als korenmolen met stelling herbouwd.

Rondleiding

Nee, hij kent geen leeftijdsgenoten die zijn liefde voor molens delen. Wel vertelt Twan aan vriendjes en klasgenoten uit groep 8 van obs De Noordkaap in Oostwold, zo nu en dan over wat hij op de molens meemaakt. 'Sommigen vinden het interessant, anderen niet', weet hij. Ik wijs naar de rode polo die hij met zichtbare trots draagt. Hoe is hij daar eigenlijk aan gekomen? 'Ik was op de molen in Ganzedijk om mensen rond te leiden. Er was nog net geen bezoek toen de molenaar mij dit shirt gaf. Hij vertelde dat het van de voorzitter van Molenwerkgroep Oost-Groningen kwam. Iedereen had zo'n shirt gekregen, dus moet ik er als jongste natuurlijk ook één. Ik heb hem meteen aangetrokken.'

Twaalf jaar en nu al een rondleiding geven? 'Ja hoor, dat kan', zegt Twan. 'Maar er waren natuurlijk ook molenaars-in-opleiding, MIO's dus, aanwezig die hetzelfde deden.' Het is illustratief voor zijn drijfveer en het vertrouwen dat men in hem heeft. Dat is mooi, want het is hem er alles aan gelegen om later een eigen molen te bestieren.

Zingen van de stenen

Wat maakt het vak van molenaar nu zo aantrekkelijk? 'Ik vind de geschiedenis en de techniek leuk. Maar ook vind ik het interessant dat een molenaar soms dingen op gevoel moet doen. Op een korenmolen moet je bijvoorbeeld heel goed luisteren naar het zingen van de stenen.' Twan heeft de woorden nauwelijks uitgesproken of hij loopt naar de keuken en komt terug met een vijzel en een stamper. Kort daarna beweegt hij de stamper geconcentreerd over de bodem van de vijzel. 'Luister', zegt hij, 'als dit de molenstenen zijn, dan moet je ze mooi over elkaar heen horen wrijven.' Hij verandert het ritme en knijpt zijn ogen bijna dicht. 'Maar als je ze, zoals nu, hoort krassen, dan moet je de stenen snel van elkaar halen. Anders wordt het graan warm gemalen en heeft de bakker geen goed brood meer.'

Theorielessen

Het is welhaast overbodig om te zeggen dat Twan nauwelijks kan wachten om straks als MIO examen te doen. Minimaal zestien jaar moet hij dan zijn. Maar vanaf zijn veertiende mag hij al langzaam proeven aan het vak. 'Nu al ga ik om de week naar Edens om theorielessen te volgen', glimlacht hij. Ik ben veruit de jongste die daar rondloopt. Als ik op mijn zestiende de opleiding heb afgerond mag ik twee jaar onder begeleiding van een molenaar op een molen aan de slag. Daarna wil ik zelf eerst als molenaar voor een varkensboer gaan werken. Dan heb je minder verantwoordelijkheid en wordt het allemaal niet zo steng gecontroleerd. Als dat goed gaat probeer ik steeds een stapje hoger te komen. Tot ik uiteindelijk meester-molenaar ben.'